

اسلامی در ایران با توجه به وضعیت نابسامان اپوزیسیون و ناروشنی در طرح‌ها و برنامه‌های آلترناتیوی آن‌ها... همه در رکود جنبش کنونی اجتماعی دخالت می‌کنند.

امروز امر تدارک زمینه‌های سیاسی، نظری و عملی برای اعتلای جنبش‌های اجتماعی در ایران، امر سازمان‌یابی مجدد کنشگران سیاسی- اجتماعی با درس‌گیری از کمبودها و نارسایی‌های جنبش اعتراضی خرداد ۸۸ در دستور کار فعالان جنبش‌های اجتماعی قرار دارد. این فعالان بیش از هر چیز در برابر وظیفه‌ی مبرم بازبینی انتقادی فعالیت‌های خود در جنبش همگانی گذشته به منظور ابداع شیوه‌ها و اشکال مستقل دخالت‌گری در حرکت‌های آینده قرار دارند.

ما در جنبش جمهوری خواهان دموکرات و لائیک ایران برآنیم که وظیفه کنونی و اصلی اپوزیسیون مترقی خارج کشور، در آن بخشی که از رویکرد فعالیت جنبشی یا مداخله‌گری جنبش‌های اجتماعی به امر سیاست و مبارزه‌ی سیاسی می‌نگرد، عبارت است از هم‌کوشی و هم‌فکری نظری و عملی با فعالان اجتماعی در داخل و خارج کشور. در بازبینی، بازسازی و سازمان‌یابی جنبش‌های مدنی و انجمنی یعنی جنبش زنان، دانشجویان، کارگران و اقوام ساکن ایران، چگونگی و راه‌های این هم‌کوشی و هم‌فکری با فعالان جنبش‌های مدنی و سیاسی- اجتماعی و تبیین راه‌کارها و راه‌بردهای مشخص در جریان رایزنی‌ها، هم‌کاری‌ها و آزمون‌های کوچک و بزرگ و بتدریج هویدا و به کار بسته خواهند شد.

۳- برای گذر از جمهوری اسلامی

با خروج بخشی از اصلاح‌طلبان حکومتی از قدرت در پی جنبش اعتراضی ۸۸، اختلافات و مناقشات درونی رژیم نه تنها رو به پایان نرفت بلکه شدت نیز گرفت. بحران سیاسی حادی امروز حکومت اسلامی را فرا گرفته است. اختلاف‌ها و تضادها در درون چناخ‌های حاکم میان بیت ولایت فقیه، دولت احمدی نژاد، نهادهایی چون مجلس اسلامی، پاسداران و روحانیت و در درون هر یک از این دستگاه‌ها بالا گرفته‌اند. در گذشته نیز اختلافات در درون هیئت حاکمه‌ی اسلامی همواره وجود داشته‌اند اما این بار بحران سیاسی بر سر مدیریت وضع نابهنجار و پیچیده‌ی کنونی بویژه با تحریم‌های روزافزون بین‌المللی باز هم تشدید شده است و می‌تواند شکاف‌های ژرف‌تری را در سطح حاکمیت ایجاد کند. با این همه تجربه‌ی سی ساله‌ی جمهوری اسلامی همواره نشان داده است که این سیستم برای بقای خود از توانایی حل اختلافات درون خود (از جمله از طریق مضحکه انتخاباتی) و جلوگیری از فروپاشی خود از بالا و از درون برخوردار بوده و هست.

بحران سیاسی اکنون به بحران سخت اقتصادی کشیده شده است. در اثر سیاست‌های نابخردانه‌ی اقتصادی رژیم و ادامه‌ی سیاست ماجراجویانه هسته‌ای که به انزوای کشور و سقوط مناسبات متعارف اقتصادی ایران با جهان، به تحریم‌های گسترده و خطر احتمالی مداخله نظامی خارجی انجامیده است، اقتصاد ایران با نابهنجاری‌های فراوان و غیر قابل برون رفتی در وضعیت کنونی مواجه می‌باشد. بیکاری، گرانی و تورم به کاهش روزافزون قدرت خرید مردم منجر شده‌اند و در نتیجه پیامدهای فاجعه‌باری برای بخش‌های وسیعی از مردم و بویژه زحمتکشان و افشار متوسط در زمینه‌ی کار و کسب و گذران زندگی به بار آورده است و این در حالی است که اقلیتی غارتگر با اتکا به مافیای دولت و سپاه و نهادهای فعال مایه‌ثروت‌هایی کلان با ارقامی نجومی به دست می‌آورند. تولیدات و کارخانه‌ها و مراکز صنعتی تعطیل و حقوق‌ها پرداخت نمی‌شوند. با به اجرا درآمدن طرح یارانه‌ها و قانون آزاد سازی کامل قیمت‌ها باز هم از قدرت خرید مردم بویژه افشار کم درآمد کاسته شده است. تحریم‌های اقتصادی و ناروشنی وضع آینده کشور افت شدید تولیدات در حوزه‌ی صنایع را ایجاد کرده است. اقتصاد ایران بیش از پیش بیمار و متکی به رانت نفتی شده است که تولید و فروش آن رو به کاهش می‌رود. ثروتی که به طور عمده به جیب مافیای دولتی و نظامی و بخش کوچکی از جامعه می‌رود.

ما در جنبش جمهوری خواهان دموکرات و لائیک ایران برآنیم که بحران سیاسی و اقتصادی رژیم، بحرانی ساختاری است که از ماهیت چنین رژیمی بر می‌تابد. این بحران اما به تنهایی نمی‌تواند به سرنگونی نظام انجامد. از سوی دیگر ادامه‌ی حیات چنین نظامی کشور و جامعه‌ی ما را به قهقرا و نیستی می‌کشاند. مبارزه برای پایان دادن به حیات جمهوری اسلامی از طریق اعتلای جنبش‌های اجتماعی و قیام مردم ایران تنها راه خروج از بن بست اوضاع کنونی است

۴- برای همکاری و هم‌سویی جمهوری خواهان

در ترسیمی عمده می‌توان اپوزیسیون مختلف و متکثر ایران را از رویکرد راه‌کارهای متفاوت سیاسی برای خروج از شرایط فعلی به چهار دسته یا چهار «راه‌برد گذار» تقسیم کرد.

یکی، پروژه «اصلاح دینی» رژیم است. این طرح که از سوی نیروهای اصلاح‌طلب مذهبی در ایران و خارج مطرح می‌شود در اساس می‌خواهد خصلت دینی نظام و قانون اساسی آن را با گرفتن جوانبی از اصول دموکراتیک و حقوق بشری حفظ کند. این طرح با نیروهای لائیک وارد ائتلاف یا اتحاد و یا حتی هم‌سویی نمی‌شود. این طرح به طور عمده می‌خواهد در چهارچوب نیروهای مذهبی (چه در اپوزیسیون حکومت و چه در درون آن) مبارزات خود را در جهت تغییراتی تدریجی در چهارچوب حفظ قانون اساسی اسلامی سازمان دهد.

دیگری، طرح «وفاق ملی» است. این طرح هواداران قابل توجهی در درون اپوزیسیون بویژه در خارج از کشور دارد؛ از جناح‌های راست جمهوری خواه، چپ و هواداران سلطنت و مشروطه تا شخصیت‌ها و چهره‌های سیاسی. این طرح برای ایجاد یک وفاق ملی متشکل از اپوزیسیون رژیم تا بخش‌هایی از حاکمیت کنونی، به خاطر تضمین «گذری» تدریجی، بدون انقلاب و مسالمت‌آمیز عمل می‌کند. افرادی از طرفداران این طرح نیز خواهان قرار گرفتن در زیر چتر حمایتی قدرت‌های خارجی از جمله ایالات متحده آمریکا برای پایان دادن به عمر جمهوری اسلامی‌اند.

سومی، طرحی است که می‌توان آن را «گذر سوسیالیستی از هم اکنون» نامید. این طرح را که می‌توان منتسب به چپ سنتی کرد، در مجموع آغشته به سیستم فکری و ایدئولوژیکی تمام‌خواهانه با سایه و روشنایی‌هایی متفاوت است. امروزه پاره‌ای از جوانان ایران که خواهان مبارزه از موضع و رویکردی چپ هستند و آلترناتیو چپ نوینی را در برابر خود نمی‌بینند، می‌توانند تحت تأثیر این گونه طرح‌ها قرار گیرند. این طرح‌ها به طور کلی طرفدار گذر به نظامی است که نمونه‌های آن در گذشته‌های نزدیک در نمونه‌ی «سوسیالیسم واقعاً موجود» با شکست مواجه شدند.

سرانجام آخری، طرحی است که می‌توان آن را طرح جمهوری خواهی لائیک برای گذر از جمهوری اسلامی با اتکا به جنبش‌های اجتماعی و قیام مردم نامید. ما در جنبش جمهوری خواهان دموکرات و لائیک ایران طرفدار چنین طرحی می‌باشیم. این طرح، بر مبنای و در راستای سه اصل جمهوری، دموکراسی و لائیسیتته یا جدایی دولت و دین، جمهوری‌خواهان را به همکاری و هم‌سویی و در صورت ممکن هم‌گرایی و اتحاد برای برچیدن نظام جمهوری اسلامی فرا می‌خواند.

۵- مواضع و شعار اصلی راه‌کاری ما

در شرایط کنونی، اپوزیسیون دموکرات، جمهوری خواه و لائیک باید هم‌چنان و بیش از گذشته بر بنیادها، اصول و اهداف مبارزه ایستادگی و پافشاری کند. این‌ها عبارتند از: مبارزه برای آزادی‌های مدنی در ایران؛ مبارزه برای رشد و گسترش جنبش‌های اجتماعی-سیاسی و پشتیبانی از آن‌ها؛ دفاع از حقوق بشر و میثاق‌های دموکراتیک بین‌المللی؛ ترویج اصول دموکراسی و توضیح مضمون بدیل جمهوری مورد نظر ما که مبتنی بر دموکراسی، لائیسیتته، عدالت اجتماعی، برابر حقوقی و استقلال است.

در شرایطی که فشارهای وسیعی از شهروندان ایران بیش از پیش روی به افکار و ایده‌های مدرنیته و از جمله جدایی دولت و دین می‌آورند، نیروهای جمهوری خواه و لائیک وظیفه دارند که به تبلیغ و ترویج این افکار و ایده‌ها و ضرورت تحقق آن‌ها در ایران بپردازند. لائیسیتته ترجمان شفاف و بدون ابهام مفهوم «جدایی دولت و دین» و استقلال قوای مجریه، مقننه و قضایی و نهادهای دولتی و عمومی از دین، احکام و دستگاه آن یعنی از شریعت و روحانیت است.

امروزه بخش‌هایی از اپوزیسیون و بیش از همه در خارج از کشور از «انتخابات آزاد» چون شعار اصلی، راه‌کاری و تعیین‌کننده نام می‌برند. این فرمول چون شعار مرکزی و راه‌بردی در انتخابات آینده ریاست جمهوری باز هم مطرح خواهد شد. اصل انتخابات آزاد و دموکراتیک به عنوان یکی از ارکان بنیادین جمهوری و دموکراسی در برابر استبداد و دین‌سالاری همواره مورد تأکید و دفاع ما قرار گرفته و می‌گیرد. انتخابات آزاد یکی از مطالبات اصلی شهروندانی بود که در جنبش اعتراضی سال ۸۸ در ایران خواهان پایان دادن به دیکتاتوری و استقرار آزادی‌های مدنی در ایران شدند. اما در جمهوری اسلامی ایران انتخابات تحت قوانینی سرپا تبعیض‌آمیز انجام می‌پذیرند که پایه‌ای‌ترین آن‌ها قانون اساسی اسلامی است. انتخابات در ایران در شرایطی می‌تواند آزاد باشد که از یک سو قوانین جمهوری اسلامی از جمله پایه‌ای‌ترین آن‌ها یعنی قانون اساسی در کشور نتواند به مورد اجرا درآید و از سوی دیگر شرایطی چون

آزادی های مدنی، آزادی بیان، مطبوعات، تشکل و تحزب و هم چنین حقوق و امکانات برابر برای همه ی سازمان ها و گروه ها برای شرکت در انتخاباتی آزاد، دموکراتیک، بدون تبعیض و مستقل از نفوذ دستگاه های دولتی، نظامی، امنیتی و روحانی فراهم باشند. می دانیم که هیچ یک از این الزامات در جمهوری اسلامی حتا در ابتدایی ترین عرف بین المللی امکان پذیر نیستند.

شعار اصلی راه کاری جنبش جمهوری خواهان دموکرات و لائیک ایران در مبارزه برای استقرار جمهوری آزاد و دموکراتیک بر اساس جدایی دولت و دین، تشکیل مجلس مؤسسان مردم است. به باور ما فرایند اعتلای مبارزات و قیام مردم ناگزیر خواست تشکیل مجلس مؤسسان برای تعیین قانون اساسی جدید را مطرح خواهد کرد. تبلیغ و ترویج این راه کار در عین حال می تواند آگاهی اجتماعی نسبت به ضرورت تغییرات اساسی و ساختاری در ایران و مضمون آن چه که باید جایگزین نظام کنونی شود را ارتقا بخشد.